

Poszukiwania osiedla jutra – trzy skale

A Search for Tomorrow's Estate – Three Scales

Streszczenie

Współczesna urbanistyka wciąż usiłuje zmierzyć się z odpowiedzią na pytania dotyczące poszukiwania struktur zapewniających dogodne warunki życia mieszkańców wielkich miast. Poszukiwania te – określane często jako „osiedla jutra” przybierają różne formy. Mają też różne wytyczne. Jednym z ciekawszych aspektów tych poszukiwań są próby tworzenia nowych obszarów mieszkaniowych tworzonych na nowo kreowanych terytoriach.

Artykuł porusza tematykę poszerzania przestrzennego miast opartego na tworzeniu nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę na przykładzie trzech skal: Battery Park City w Nowym Jorku, wyspy IJburg w Amsterdamie oraz nowego projektu miasta Saemangeum w Korei Południowej.

Abstract

Contemporary urbanism still tries to find an answer in the search for structures guaranteeing favourable dwelling conditions for the inhabitants of big cities. This challenge – frequently defined as a quest for “tomorrow's estate” – assumes various forms and receive various guidelines. One of the most interesting aspects of this issue is an attempt to create new housing areas in newly formed territories.

This article concerns the theme of the spatial extension of cities on the basis of the creation of new areas meant for development exemplified by three scales: Battery Park City in New York, IJburg Island in Amsterdam and the new design of the city of Saemangeum in South Korea.

Słowa kluczowe: przestrzeń publiczna, nadbrzeża, osiedle jutra, miasta przyszłości

Keywords: public space, waterfronts, tomorrow's estate, cities of the future

Powstaje istotne pytanie czym jest „osiedle jutra”? Jak dynamikę jego powstawania odnieść do definicji „jutra”? jakie wytyczne leżą u podstaw kształtowania struktur zasługujących na takie miano. Próby definiowania i tworzenia takich struktur są przynależne do całego procesu kreowania miast na przestrzeni ich historycznego rozwoju. Autorka chciała skupić się jednak na procesach mających miejsce w wieku XX. Jako podstawową wytyczną do przyjęcia określenia „osiedle jutra” przyjęto wspólną dla podanych przykładów cechę: tworzenie nowego terenu pod zabudowę na obszarach wodnych. To futurystyczne podejście urbanistyczne zaowocowało zarówno fizycznymi realizacjami, jak i projektami pozostającymi na razie w sferze teorii, ukazującej jednakże przyszłościowy kierunek rozwoju struktur miejskich.

Skala pierwsza – osiedle – Battery City Park, Manhattan, Nowy Jork

Przed takim wyzwaniem stanął już w latach 60. XX wieku Nowy Jork. Dynamicznie rozwijająca się gospodarka spowodowała głębokie transformacje w obrębie struktury Dolnego Manhattanu. Szereg inwestycji o skali metropolitalnej otworzyło dyskusję nad możliwością poszerzenia terytorium Manhattanu przez przesunięcie linii nadbrzeża. Do ukształtowania nowego terenu użyto ogromnych ilości ziemi uzyskanej w wyniku przygotowań do konstrukcji między innymi centrum businessowego – World Trade Centre, World Trade Centre Tunnel, oraz wielu innych,

A significant question arises: what does “tomorrow's estate” mean? How to refer the dynamics of its formation to the definition of “tomorrow”? What guidelines lie at the bases of shaping structures which deserve such a name? Attempts to define and create such structures belong to the entire process of city creating over the span of their historical development. However, the author would like to concentrate on processes which took place in the twentieth century. One feature shared by the following examples was adopted as the main guideline for the term “tomorrow's estate”: the creation of a new area meant for development on the waterfronts. Such a futuristic urban approach brought along some physical implementations as well as designs remaining in the sphere of theory yet showing the future direction for the growth of urban structures.

Scale One – Estate – Battery City Park, Manhattan, New York

New York City already faced such a challenge in the 1960s. The dynamically developing economy caused profound transformations within the structure of Lower Manhattan. A series of investments in the metropolitan scale opened a discussion on the possibility of extending the territory of this district by shifting its waterfront. In order to shape the new area, they used huge amounts of soil coming from the preparations for the construction of the World Trade Center, the WTC tunnel and many other

il. 1.

il. 1. Battery Park City – widok na strukturę mieszkaniową związaną z nadbrzeżną promenadą. Fot. autor / Battery Park City – view of a housing structure related to the waterside promenade (photo by author)

il. 2. Battery Park City – widok na główny park. Fot. autor / Battery Park City – view of the central park (photo by author)

il. 2.

il. 3.

il. 3. Battery Park City – nowa struktura Pierów wraz z funkcją rekreacyjną. Fot. autor / Battery Park City – new structure of the piers with the recreational function (photo by author)

il. 4. Battery Park City – funkcje sportowo – rekreacyjne. Fot. autor / Battery Park City – sports and recreational functions (photo by author)

il. 4.

towarzyszących tym założeniom inwestycji, a także piasku wydobytego z pogłębianego portu na Staten Island. Integralną częścią projektu było zlokalizowanie w nadsypanej części terenu podziemnej infrastruktury komunikacyjnej, która pozwalała na odciążenie tej części miasta, a tym samym na jej płynne powiązanie z samym nadbrzeżem. Poszerzenie terytorium Manhattanu otworzyło dyskusję nad kształtowaniem nowej struktury nadbrzeżnej, która miała zawierać znaczny procent funkcji mieszkaniowej.

Pierwsze plany i wizje zagospodarowania powstały już w latach 60. pod rządami gubernatora Nelsona Rockefellera.

Battery Park City w założeniach swoich twórców miało być urbanistycznym eksperymentem, korzystającym z najlepszych doświadczeń urbanistycznych struktury Nowego Jorku, a jednocześnie realizować wizję „osiedla” – „miasta” przyszłości. Przedłużenie ortogonalnej siatki miasta miało powiązać przestrzeń publiczną nadbrzeża z centrum miasta. Kolejne plany (1969, 1978 r.) miały ostatecznie zdefiniować kształt przestrzenny założenia.

Decydujący rozdział w historii tego obszaru został otwarty w 1989 roku, kiedy to władze Nowego Jorku powołały do istnienia Battery Park City Authority – korporację mającą zarządzać i kontrolować proces inwestycyjny. Jej działalność doprowadziła do wykształcenia kilku podstawowych jednostek przestrzennych w obrębie Battery Park City, głównie poświęconych funkcji mieszkaniowej (North Residential Neighborhood, World Trade Centre, South Residential Neighborhood składające się z: Gateway Plaza, Rector Place Residential Neighborhood oraz ostatnia Battery Place Residential Neighborhood wraz ze spektakularnym parkiem miejskim). Ukształtowano w ten sposób wysokiej jakości strukturę mieszkaniową na styku dwóch kontekstów. Z jednej strony to bezpośrednie sąsiedztwo struktury finansowej World Trade Center, która automatycznie wymusiła ekskluzywność całości układu. Z drugiej – to kontekst bezpośredniego styku ze środowiskiem naturalnym i wpisanie się z pas rekreacyjny transformowanych nadbrzeży Manhattanu.

Próby nowego ukształtowania pierzei rzeki Hudson trwają od niemalże od 40 lat. Ostatecznie miały zakończyć się w 2011 roku inwestycjami w części środkowej założenia.

Skala druga – dzielnica – Ijburg, Amsterdam

Podobnie jak miało to miejsce w przypadku Nowego Jorku, również Amsterdam stanął przed faktem konieczności pozyskania nowych obszarów mieszkaniowych. Przestrzenne ograniczenie terytorium Amsterdamu przez wody zatoki Ij i ciągły wzrost populacji miasta, a tym samym wzrost zapotrzebowania na nowe tereny mieszkaniowe, otworzyły dyskusję nad stworzeniem nowej dzielnicy mieszkaniowej na wodach zatoki rzeki Ij, w obrębie tzw. północnej osi Amsterdamu. Pierwsze wizjonerskie plany zaprezentowało w latach 60. biuro van den Broek and Bakema pod nazwą „City on Pampus”. Jednakże rzeczywista możliwość realizacji tego założenia rozpoczęła się w latach 80., gdy miasto otworzyło program aktywizacji tzw.: „Nieuw Oost” (Nowy Wschód).

Po roku 1990 powstał pierwszy projekt urbanistyczny (nadal nieukończony) na realizację 18 000 domów. W 1996 roku podjęto decyzję o rozpoczęciu największego przedsięwzięcia deweloperskiego Amsterdamu – usypanie sztucznej wyspy. Powstał projekt nowej infrastruktury, przestrzeni publicznych i budynków

inwestycji related to these layouts. They also used sand taken from the dredged port on Staten Island. An integral part of this design was the location of an underground transport infrastructure in the raised heap within this zone. This made it possible to unburden this part of the city as well as connect it with the waterfront in a smooth manner. The extension of the territory of Manhattan opened a discussion on the formation of the new waterside structure which was supposed to include a considerable percentage of the residential function.

The first plans and visions of developing the place appeared in the 1960s under the rules of Governor Nelson Rockefeller.

In its creators' assumptions, Battery Park City was expected to become an urban experiment taking advantage of the best urban experiences of the NYC structure realizing their vision of the “estate” – “city” of the future. The extension of the orthogonal grid of the metropolis was to connect the public space of the waterfront with the city centre. Further plans (1969, 1978) were to define the spatial shape of this layout ultimately.

The decisive chapter in the history of this area opened in 1989 when the municipal supervisors founded the Battery Park City Authority – a corporation assigned to manage and control the investment process. Its activity led to the development of several basic spatial units within Battery Park City, mainly devoted to the housing function (North Residential Neighborhood, World Trade Center, South Residential Neighborhood consisting of Gateway Plaza, Rector Place Residential Neighborhood and – last but not least – Battery Place Residential Neighborhood with its spectacular city park). In this manner, a high-quality housing structure was shaped at the meeting point of two contexts. On one hand, it is the vicinity of the financial structure of World Trade Center which automatically imposed exclusiveness on the entire layout. On the other hand, it is the context of the direct meeting point with the natural environment and adjustment to the recreational belt of the Manhattan waterfronts under transformation.

Attempts to shape a new frontage of the Hudson River have been taken for almost forty years. They were to finish in 2011 with some investments in the middle part of this layout.

Scale Two – District – Ijburg, Amsterdam

Similarly to the case of New York, Amsterdam faced the necessity of gaining some new housing areas. The spatial limitation of the territory of Amsterdam by the waters of Ij Bay and the continuous growth of the city population as well as an increase in the demand for new residential grounds opened a discussion on the creation of a new housing district on the waters of Ij Bay within the so-called north axis of Amsterdam. In the 1960s, the first visionary plans called “City on Pampus” were presented by the office van den Broek and Bakema. However, the real possibility of implementing this layout appeared in the 1980s when the city launched the activation programme “Nieuw Oost” (New East).

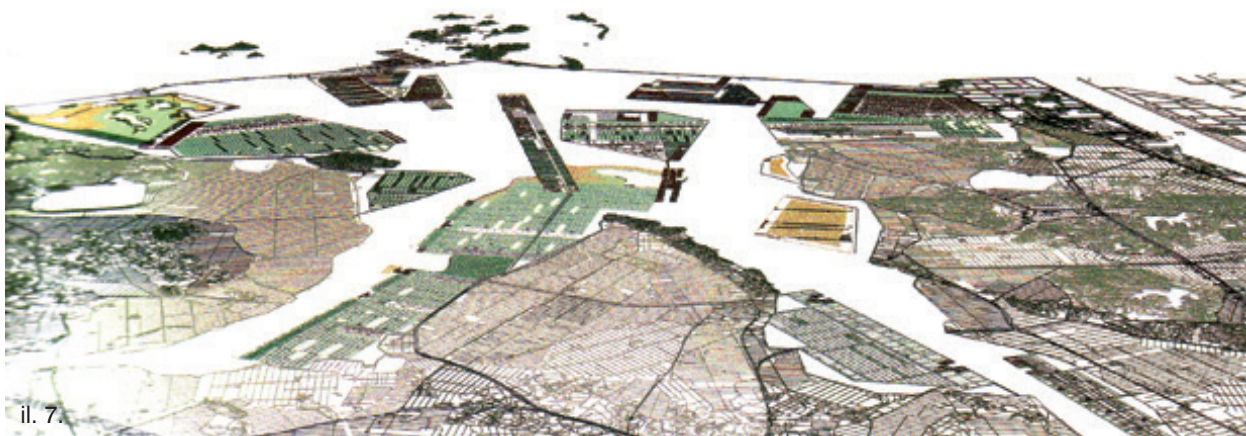
After the year 1990, the first urban design (still unfinished) for the implementation of 18,000 houses was submitted. In 1996, a decision was taken to begin Amsterdam's largest developer enterprise: the creation of an artificial island.

il. 5.

il. 6.

il. 7.

il. 5. Ijburg – stan istniejący; na podst. [3] / Ijburg – current state (based on: bibliography: 3)

il. 6. Saemangeum – stan istniejący; na podst. [4] / Saemangeum – current state (based on: bibliography: 4)

il. 7. Saemangeum – stan projektowany; na podst. [4] / Saemangeum – designed state (based on: bibliography: 4)

– dla inwestorów prywatnych, indywidualnych i deweloperów. Program zakłada powstanie 30% mieszkań socjalnych, 30% mieszkań prywatnych i 40% mieszkań do wynajęcia dla klasy średniej. Projekt zakładał stworzenie 7 sztucznych wysp, z których każda posiada swój unikalny charakter. W sumie, na wszystkich wyspach mają powstać mieszkania dla 45 000 osób.

Skala trzecia – miasto – Saemangeum, Korea Południowa

Projekt nowego miasta Saemangeum powstał jako wynik międzynarodowego konkursu/warsztatów, w które zaangażowanych było osiem międzynarodowych zespołów pod kierunkiem Architecture Research Unit w Londynie. Ten teoretyczny projekt był prezentowany jako modelowy na Biennale w Wenecji w 2010 roku. Projekt zlokalizowany jest w obrębie Archipelagu Gogunsan i stanowi swoiste przedłużenie lądu w kierunku Morza Żółtego. Na szczególną uwagę zasługuje przyjęta metoda projektowa, polegająca na wykorzystaniu zderzenia pomiędzy krajobrazem naturalnym a nową strukturą urbanistyczną.

Specyfika krajobrazu naturalnego, tworzonego przez deltę kilku rzek zlewających się do zatoki, polega na niezwykle zróżnicowanej linii nadbrzeża o długości ponad 35 km. Tak trudne

A design of new infrastructure, public spaces and buildings was prepared for private and individual investors and developers. The programme assumes the construction of 30% of social flats, 30% of private flats and 40% of flats to let for the middle class. The design assumed the formation of seven artificial islands – each with its own unique character. In total, flats for 45,000 people are planned on all the islands.

Scale Three – City – Saemangeum, South Korea

The design of the new city of Saemangeum was the result of the international competition/workshop which included eight teams under the supervision of the Architecture Research Unit in London. This theoretical design was presented as a model at the Venice Biennale in 2010. It is located within Gogunsan Archipelago and makes a peculiar extension of land towards the Yellow Sea. The adopted designing method, which consists in using the clash between the natural landscape and the new urban structure, deserves special attention.

The specificity of the natural landscape, formed by the delta of several rivers flowing into the bay, lies in the unusually diverse waterfront line which is more than 35 km long.

uformowanie krajobrazowe wpłynęło silnie na istniejący kontekst przestrzenny – w obrębie samej zatoki można znaleźć co najmniej siedem różnych uformowań i struktur, które stały się podstawą do przyjęcia założeń projektowych dla nowego miasta. Jednakże podstawą całości stało się założenie utworzenia struktury w silnym kontakcie z wodą. Dlatego też podjęto decyzję o przyjęciu modelu miasta – wyspy, a właściwie szeregu wysp o zróżnicowanym charakterze, nawiązującym do poszczególnych kontekstów struktur i krajobrazów istniejących. Kolejne wyspy miały mieć wyraźnie zgeometryzowany kształt, co silnie podkreślało ich niezależność w stosunku do krajobrazu istniejącego oraz przez zdecydowane wytyczenie granic miało uniknąć efektu *urban sprawl*. Drugą istotną wytyczną projektową było tworzenie miasta krótkich dystansów, miasta o ludzkiej skali, bazującego na doświadczeniach najlepszych struktur światowych. Metoda wykorzystująca silnie specyfikę krajobrazu budowanego przez wodę oraz transponująca doświadczenia struktur głównie budowanych w kulturze Zachodu dała niezwykle ciekawy efekt nowego miasta o nowej tożsamości, głęboko zakorzonego jednak w istniejącym kontekście.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Stern R., Fishman D., Tilove J., New York 2000. Architecture and Urbanism Between the Bicentennial and the Millennium, the Monacelli Press, New York 2006.
- [2] Burdett R., Sudjic D., The Endless City, Phaidon Press, New York, 2007.
- [3] Buurman M., Kloos M., Impact. Urban planning In Amsterdam after 1986, ACRAM / Architectura & Natura Press, 2005.
- [4] Beigel F., Christou P., Architecture as city. Saemangeum Island City. Springer Wien New York, 2010.

Such a difficult landscape formation strongly influenced the existing spatial context – within the bay itself one can find at least seven various formations and structures which became the basis for adopting the design premises for the new city. However, the basis for the whole was the assumption of creating a structure in close contact with the water. That is why a decision was taken to adopt the model of an island city or, more precisely, a series of islands of diverse character referring to individual contexts of the existing structures and landscapes. All the islands were supposed to have a clearly geometrized shape which strongly emphasized their independence in relation to the existing landscape. Through the determined demarcation of the borders, it was expected to help to avoid the *urban sprawl* effect. Another significant designing guideline was the creation of a short-distance city, a city in the human scale based on the experiences of the world's best structures. The method intensively using the specificity of the landscape built by the water and transposing the experiences of structures constructed mainly in the culture of the West gave an extremely interesting effect of a brand new city with new identity yet deeply rooted in the existing context.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] Stern R., Fishman D., Tilove J., New York 2000. Architecture and Urbanism Between the Bicentennial and the Millennium, the Monacelli Press, New York 2006
- [2] Burdett R., Sudjic D., The Endless City, Phaidon Press, New York, 2007
- [3] Buurman M., Kloos M., Impact. Urban planning in Amsterdam after 1986, ACRAM / Architectura & Natura Press, 2005
- [4] Beigel F., Christou P., Architecture as city. Saemangeum Island City. Springer Wien New York, 2010